

63/2007. (X. 18.) AB határozat

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság által országos népi kezdeményezés aláírásgyűjtő ív mintapéldánya és az azon szereplő kérdés hitelesítése tárgyában hozott határozat ellen benyújtott kifogás alapján meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 174/2007. (VII. 18.) OVB határozatát helybenhagyja.
Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

I.

1. A kezdeményező állampolgár 2007. június 19-én országos népi kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének mintapéldányát nyújtotta be az Országos Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: OVB) hitelesítés céljából. Az aláírásgyűjtő íven az alábbi kérdés szerepelt:

„Követeljük a Kormány azonnali lemondását és országgyűlési választások kiírását!”

Az OVB az aláírásgyűjtő ív mintapéldányának hitelesítését 174/2007. (VII. 18.) OVB határozatával (kihirdetve 2007. július 20-án) megtagadta. Az OVB határozata indokolásában megállapította, hogy a népi kezdeményezés tárgya nem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe, s ez ellentmond az Alkotmány 28/B. § (1) bekezdése előírásának. A határozat hivatkozott a Kormány megbízatása megszűnésének eseteire (Alkotmány 33/A. §), valamint az Országgyűlés hatáskörét megállapító rendelkezésre [Alkotmány 19. § (3) bekezdése], amelyek a Kormány lemondása tekintetében az Országgyűlést nem ruházzák fel döntési jogkörrel. Az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdés *d*) pontja szerint az országgyűlési képviselők általános választását a köztársasági elnök tűzi ki. Mindezekre tekintettel az OVB az országos népi kezdeményezés elutasításáról döntött.

2. A kifogást 2007. augusztus 1-jén előterjesztő állampolgár (94 további magyar állampolgár nevében is) kérte az elutasító OVB-határozat megsemmisítését, és azt, hogy az Alkotmánybíróság hozzon határozatot arról, hogy az aláírásgyűjtő ív az OVB által hitelesíthető.

Kifogásuk alátámasztására felhozták, hogy a tiltott népszavazási tárgyak között nem szerepel olyan kitétel, amely a Kormány leváltásáról való népszavazást tiltaná. Véleményük szerint, amit nem tilt az Alkotmány, azt népszavazásra lehet bocsátani. Arra is hivatkoztak, hogy az Alkotmány 28. § (3) bekezdése feljogosítja a köztársasági elnököt arra, hogy a választások kitűzésével egyidejűleg feloszlassa az Országgyűlést.

A fentiekben túlmenően részletezték, hogy a Kormány az elmúlt időszakban „folyamatosan, ismétlődően megsértette az Alkotmányt és a törvényeket”. Ennek alapján arra a következtetésre jutottak, hogy indokolt „a néphatalom közvetlen gyakorlás módjának közvetlen biztosítása az Alkotmány 2. § (2) bekezdése szerint”.

II.

Az Alkotmánybíróság a kifogást az Alkotmány, az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.), valamint a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) alábbi rendelkezései alapján vizsgálta meg:

1. Az Alkotmány rendelkezései:

„28/B. § (1) Országos népszavazás és népi kezdeményezés tárgya az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés lehet.”

„28/D. § Országos népi kezdeményezést legalább 50 000 választópolgár nyújthat be. Az országos népi kezdeményezés arra irányulhat, hogy az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdést az Országgyűlés tűzze a napirendjére. Az országos népi kezdeményezésben megfogalmazott kérdést az Országgyűlés köteles megtárgyalni.”

2. Az Nsztv. rendelkezése:

„18. § Az Országos Választási Bizottság akkor tagadja meg az aláírásgyűjtő ív hitelesítését, ha
a) a kérdés nem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe,”

3. A Ve. rendelkezései:

„130. § (1) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet - az Alkotmánybírósághoz címezve - az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani.

[...]

(3) Az Alkotmánybíróság a kifogást soron kívül bírálja el. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság, illetőleg az Országgyűlés határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot, illetőleg az Országgyűlést új eljárásra utasítja.”

„131. § Az országos népi kezdeményezés során a 117-121. § és a 130. § (1) és (3) bekezdésének rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.”

III.

A kifogás nem megalapozott.

1. Az Alkotmánybíróság hatáskörét a jelen ügyben az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 1. § h) pontja alapján a Ve. 130. §-a határozza meg. Az Alkotmánybíróság eljárása ebben a hatáskörben jogorvoslati természetű. Az Alkotmánybíróság az OVB határozatában, valamint a kifogásban foglaltak alapján azt vizsgálja, hogy a beérkezett kifogás megfelel-e a Ve.-ben és az Nsztv.-ben foglalt feltételeknek, és az OVB az aláírásgyűjtő ív hitelesítési eljárásában az Alkotmánynak és az irányadó törvényeknek megfelelően járt-e el [63/2002. (XII. 3.) AB határozat, ABH 2002, 342, 344.]. Az Alkotmánybíróság feladatát e hatáskörben eljárva is alkotmányos jogállásával és rendeltetésével összhangban látja el [25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 256.].

2. A jelen ügyben vizsgált - népi kezdeményezés ügyében előterjesztett - kifogás indokolásában többször szerepel a „népszavazás” kifejezés, a népszavazás megtartásának lehetősége (lásd I/2. pont). Az Alkotmánybíróság azonban a kifogást - annak tartalma alapján - országos népi kezdeményezés aláírásgyűjtő ív mintapéldányának hitelesítése tárgyában hozott OVB-határozat elleni jogorvoslati kérelemként kezelte.

A kifogást előterjesztő mindenekelőtt arra hivatkozott, hogy az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdése nem zárja ki népszavazás tartását a Kormány leváltásáról. Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy a hivatkozott alkotmányi rendelkezés a tiltott népszavazási tárgyak felsorolásáról szól, de a jelen eljárás tárgya népi kezdeményezés. A népi kezdeményezés tekintetében az Nsztv. 18. § a) pontja az irányadó, amely szerint a hitelesítést meg kell tagadni, ha a kérdés nem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe.

A kifogás utal továbbá az Alkotmány 28. § (3) bekezdés a) pontjára is, amely lehetővé teszi új országgyűlési választások kiírását négy éven belül is. A hivatkozott alkotmányi rendelkezés valóban tartalmazza ezt a lehetőséget, de azzal a megszorítással, hogy a feloszlásra csak akkor kerülhet sor, ha az Országgyűlés tizenkét hónapon belül legalább négy esetben megvonja a bizalmat a Kormánytól. A feloszlás jogköre a köztársasági elnököt illeti meg. A kifogást előterjesztő felhívta még az Alkotmány 20. § (1) bekezdését is azzal, hogy ebben a rendelkezésben szerepel „az Országgyűlés feloszlása vagy feloszlása miatti választás” kitétel. Az Alkotmánybíróság az Országgyűlés feloszlásával és feloszlásával kapcsolatos kifogásról megállapította, hogy a népi kezdeményezés nem ezekre, hanem a Kormány lemondására és ezzel összefüggésben országgyűlési választások kiírására irányul.

3. Országos népi kezdeményezés tekintetében releváns alkotmányi rendelkezések (Alkotmány 28/B., valamint 28/D. §-ok) egyértelművé teszik, hogy a kezdeményezés tárgya csak olyan kérdés lehet, amely az Országgyűlés hatáskörébe tartozik.

Az Alkotmánybíróság a 174/2007. (VII. 18.) OVB határozattal összefüggésben megállapította, hogy az országos népi kezdeményezésre irányuló kérdés (ténylegesen: felszólítás) egyik eleme sem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe. Lemondásra az Alkotmány 33/A. § a) pontja alapján a Kormány jogosult, illetőleg köteles lemondani az Alkotmány 39/A. § (5) bekezdése értelmében akkor, ha az Országgyűlés nem szavaz bizalmat a Kormánynak. A választások kiírásának jogköre a köztársasági elnököt illeti meg az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdés d) pontja (országgyűlési képviselők általános választása), valamint az Alkotmány 28. § (3) bekezdés a)-b) pontok (országgyűlési képviselők rendkívüli választása) alapján.

4. A kifejtettekre tekintettel - az Nsztv. 18. § a) pontjában foglaltak alapján - az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az OVB jogszerű döntést hozott, amikor az aláírásgyűjtő íven megfogalmazott kérdés hitelesítését megtagadta. Ezért az Alkotmánybíróság a kifogást elutasította, s ennek megfelelően - a Ve. 130. § (3) bekezdésében foglalt jogkörében eljárva - a 174/2007. (VII. 18.) OVB határozatot helybenhagyta.

Az Alkotmánybíróság a határozat közzétételét az OVB-határozatnak a Magyar Közlönyben való közzétételére tekintettel rendelte el.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovich Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Trócsányi László s. k.,
alkotmánybíró